

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»

ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА МУЗИЧНОГО
МИСТЕЦТВА

Кафедра теорії та методики музичного виховання

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора з навчальної роботи


Когутюк О. В.

« 05 » березня 2023 р

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИКУМ З ЦІЛІСНОГО АНАЛІЗУ
МУЗИЧНИХ ТВОРІВ

підготовки бакалавра
галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність 014 Середня освіта
спеціалізації Музичне мистецтво

2023 –2024 навчальний рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Практикум з цілісного аналізу музичних творів» для студентів за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво)
Мова навчання – українська.

Розробник: Верещагіна-Білявська Олена Євгенівна, кандидат мистецтвознавства, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри теорії та методики музичного виховання

Протокол № 1 від « 30 » серпня 2023 року

Завідувач кафедри Іскра С.І.

(*С. Іскра*)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання	заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Вибіркова		
Модулів – 4	Спеціальність: 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)	Рік підготовки		
Змістових модулів – 4		2-й	-	
Індивідуальне науково-дослідне		Семестр		
Загальна кількість годин – 120		3-й	4-й	
		Лекції		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 1	Ступінь вищої освіти: бакалавр	6 год.	4 год.	
		Практичні		
		22 год	28 год.	
		Семінарські		
		Самостійна робота		
		32 год.	28 год.	
		Індивідуальні завдання:		
		Вид контролю:		
			залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета: оволодіти навичками цілісного аналізу музичних творів, що передбачає культурологічний підхід до їх вивчення; ознайомити з головними історичними типами музичних композицій, способів музичного мислення (лінійного, поліфонічного та вертикального, гомофонно-гармонічного) та специфікою музичних жанрів; сформуванню стійкі музично-аналітичні уміння та навички вербального розкриття змісту музики перед школярами різних вікових груп.

2.2. Завдання:

- формування музичного світогляду та організація художньо-оцінювальної діяльності студентів;
- отримання студентами знань та навичок, необхідних для самостійного художньо-педагогічного аналізу творів;
- підвищення рівня морально-художнього виховання засобами музичного мистецтва.

2.3. Компетентності. 2.3.1. Загальні компетентності

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ЗК5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).

2.3.2. Фахові компетентності

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

ФК5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.

2.3.3. Предметні компетентності

ПК 1. Здатність до інтеграції знань з педагогіки, психології, музичного мистецтва, синтезу мистецтв, інших навчальних предметів та їх застосування в освітньому процесі.

ПК 2. Здатність вільно використовувати музично-педагогічний та художній тезаурус на основі системного знання історико-теоретичних основ з педагогіки, психології, педагогіки мистецтва, інформаційних технологій, сучасного мистецтвознавства, технології виховної, організаційної, художньо-творчої роботи в закладах загальної середньої, позашкільної та спеціалізованої освіти.

ПК 3. Здатність до використання національних та світових освітніх парадигм творчого розвитку особистості засобами мистецтва, культуровідповідних концепцій, принципів, технологій, методів, форм проведення уроків музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво», керівництва музично-естетичним розвитком та дозволям школярів на засадах діалогової взаємодії; володіння сучасними діагностичними методиками оцінювання динаміки навчальної успішності учня та програмним інструментарієм дистанційної музичної освіти.

2.3.4. Програмні результати навчання дисципліни:

ПРН 1. Розуміє, пояснює і транслює духовні, національні, етико-естетичні, мистецькі цінності в навчально-виховну діяльність вчителя музичного мистецтва та музичного керівника.

ПРН 2. Пояснює та оперує базовими категоріями вітчизняної та світової музичної педагогіки, музичної психології, сучасної педагогіки мистецтва, музикології, мистецтвознавства, технологій музично-педагогічної та мистецько-інформаційної діяльності.

ПРН 3. Володіє і використовує тезаурус музичного мистецтва та мистецтва, аналізує та систематизує зміст програмно-методичного інструментарію музично-педагогічної та мистецької діяльності.

ПРН 10. Здійснює добір і застосовує сучасні діагностичні методики оцінювання динаміки розвитку дітей дошкільного віку, навчальної успішності учня, проводить теоретичне та експериментальне дослідження в галузі музичного мистецтва.

ПРН 16. Здійснює добір і застосовує здоров'язбережувальні технології розвитку особистості засобами мистецтва та вміє використовувати життєтворчий потенціал мистецтва, у тому числі й в роботі з дітьми раннього та дошкільного віку, учнями з особливими освітніми потребами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен продемонструвати наступні **знання**:

- Знає музичну термінологію, розуміє основні концепції, теорії та загальну структуру музикознавчих наук.
- Знає сучасні теоретичні основи музичної педагогіки, педагогіки мистецтва, теорії художньої культури.
- Дотримується системи духовних, професійно-педагогічних, етико-естетичних, мистецьких цінностей у навчально-виховній та організаційній діяльності вчителя мистецтва, музичного мистецтва.
- Інтегрує і розрізняє знання про зміст методичного інструментарію музично-педагогічної діяльності вчителя мистецтва, вчителя музичного мистецтва, пояснює суть засобів і методів активізації мистецько-творчого розвитку учнів, виховання художньо обдарованої особистості.
- Демонструє критичне ставлення до світоглядних теорій у процесі розв'язання соціальних і мистецько-професійних завдань.
- Знає основні поняття аналізу (зміст і форма, жанр, стиль, тематизм, формотворення);
- Усвідомлює суть єдності змісту і форми музичних творів;
- Знає жанрові та стильові особливості музичних творів;
- Знає принципи побудови основних форм (простих, складних, рондо, варіацій, сонатної тощо) і засобів музичної виразності.

вміння:

- Володіє сукупністю гностичних, проектувальних, комунікативних, організаторських умінь.
- Виявляє здатність до само актуалізації, саморозвитку та самокорекції у процесі мистецької й музично-педагогічної діяльності.
- Володіє елементами логічного і образного мислення, здатний до аналізу, виділення головного і синтезу в навчально-виховній та організаційній діяльності вчителя музичного мистецтва.
- Має навички знаходження, обробки та аналізу інформації з різних джерел (передусім – за допомогою цифрових технологій)
- здійснювати художньо-педагогічний аналіз творів з програми уроків музики ЗОШ та ДМШ.

3.Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЦІЛІСНОГО АНАЛІЗУ МУЗИЧНИХ ТВОРІВ. АНАЛІЗ СТАРОВИННОЇ МУЗИКИ

Тема 1. Аналіз музичного твору як засіб усвідомлення його змісту. Методи аналізу і його типи. Цілісний аналіз музики та його особливості

Визначення поняття музичного аналізу. Головна мета музичного аналізу. Музика в системі видів мистецтва. Особливості художньої мови музики. Визначення поняття методу аналізу. Дедуктивний, індуктивний методи та цілісний аналіз музичних творів . Характеристика видів аналізу:- аналіз як практична естетика; - аналіз-опис; - комплексний аналіз; - „точні методи” аналізу

Тема 2. Зміст і форма в музиці.

Діалектичний взаємозв'язок понять змісту і форми. Дія діалектичних. законів в музичному мистецтві. Шлях осягнення змісту - сприйняття. Структура змісту з позицій сприйняття (фізіологічний, елементарно-асоціативний, музично-асоціативний, цілісний та ідейно-

концептуальний рівні). Зміст - єдність всіх складових музичного твору. Специфічність художнього змісту.

Рівні музичного змісту. Зміст та форма музики на різних рівнях твору: емоційному, процесуальному, драматургічному. Поняття форми в широкому і вузькому значенні.

Тема 3. Поняття музичного жанру і стилю. Музична інтонація.

Жанр як категорія мистецтва. Жанр як явище художньої культури. Багаторівневність поняття жанру. Художні і прикладні функції жанру. Про необхідність виявлення жанрової природи твору в процесі його аналізу. Жанрові прикмети музики на рівні інтонування.

Стиль як характерність виражальних музичних засобів. Стиль - явище історично і суспільно обумовлене. Близькість поняття музичного стилю до поняття музичної мови.

Вузьке і широке значення поняття музичної інтонації. Інтонаційний „словник” епохи. Зв'язок музичної інтонації з мовою. Інтонація - смисловий елемент музик. Логічна роль інтонації.

Тема 4. Музичні склади. Види поліфонії. З'ясування понять музичного складу та музичної фактури. Музичний склад як тип мислення, як внутрішній спосіб організації матеріалу. Три види музичного складу: монодійний, поліфонічний та гармонічний (гомофонно-гармонічний). Характерні особливості конструктивного елемента, що лежить в основі даного складу.

Поліфонічний склад як координація декількох мелодичних ліній, що одночасно сполучаються; як об'єднання та розвиток голосів, що різнодіють у мелодичному відношенні. Різновиди поліфонії за функційним співвідношенням голосів: рівнофункційна (контрастна та імітаційна); різнофункційна (підголоскова).

Основні види поліфонії: контрастна (різнотемна та мелодія з контрапунктом) – з виявленням характерних властивостей мелодій в їх одночасному співставленні, імітаційна – з послідовним показом різноманітних варіантів мелодичної теми; підголоскова – з одночасним виявленням варіантних можливостей мелодичної теми.

Деякі загальні поліфонічні закономірності: єдність узагальнених властивостей у голосів, що звучать одночасно, безперервність розвитку музичної тканини з причини неодноразовості цезур в різних голосах, переважання наспівного начала.

Місце поліфонії на уроках та позакласних заняттях в загальноосвітній школі: елементи поліфонії всіх видів у шкільному пісенному репертуарі, поліфонія в творах для слухання, необхідні теоретичні поняття та уявлення, що передбачені для засвоєння.

Змістовий модуль 2. ЦІЛІСНИЙ АНАЛІЗ ПОЛІФОНІЧНОЇ МУЗИКИ

Тема 5. Цілісний аналіз поліфонічних композицій строгого стилю

Короткий огляд ранніх видів багатоголосся IX-XIII ст. (ars antiqua): органум, кондукт, клаузули, мотет). Подальша історична послідовність розвитку поліфонічної музики: XIV ст. (ars nova) – музичні жанри, поліфонічні школи; XV-XVI ст. – розквіт „строного” стилю. Загальна характеристика естетичних засад строгого стилю XIV-XVI століть – епохи вокально-хорової поліфонії. Національні поліфонічні школи та їх представники. Огляд поліфонічних жанрів: культових та світських. Строге письмо як сукупність технічних прийомів та норм, визначених музичною практикою. Одноголосся: ритм (біла нотація, розміри 32, 21, 42, уникання сильних долей, правила синкопування, поєднання тривалостей тощо). Ладові характеристики (діатоніка, фрагменти хроматики, лади й звукоряди); мелодика (поступенність, стрибки і способи їх заповнення, юбіляції); загальні принципи побудови мелодії (теситура, верхня та нижня кульмінації, тричастинність).

Тема 6. Поліфонія вільного стилю та її специфіка

Надбання строгого стилю, що перейшли у вільний: всі види імітації, складний контрапункт, загальні закономірності побудови мелодії та поліфонічного багатоголосся. Умови переходу до вільного стилю – кінець XVI – поч. XVII ст. Утвердження гомофонно-гармонічного мислення, централізованої мажоро-мінорної системи, розвиток інструментальної музики. Поліфонія вільного стилю – це поліфонія на гармонічній основі. Характеристика інтерваліки (розкріпачення дисонансу, неприготовлені затримання, розв'язання їх вверх, взяті стрибком дисонанси), ладових, ритмічних, гармонічних сторін одноголосся та двоголосся вільного стилю, конкретизація образності. Індивідуалі-

зація мелодії – визначальна ознака вільного письма. Прихована поліфонія. Жанрова різноманітність музики вільного стилю. Поняття теми, як змістовного, яскраво-образного ядра і мелодії – всього інтонаційного матеріалу.

Тема 7. Фуга – вершина поліфонічного письма. Зміст і форма фуґи

Широке значення поняття імітаційної поліфонії – одного з дуже важливих етапів розвитку європейської музичної культури XVII-XVIII ст. Видатні композитори-поліфоністи. Переважаючі жанри в їх творчості. Виникнення імітаційно-поліфонічних форм. Вузьке значення поняття „імітаційна поліфонія” – характерний тип викладу, при якому голоси вступають почергово з проведенням однієї і тієї ж самої мелодичної теми. Попередники фуґи. Річеркар. Тема як образно-музичний імпульс, Різноманітні трансформації теми (тональні, регістрові, ладові, ритмічні); безперервність розгортання одного образу.

Складові елементи фуґи – тема, відповідь, протискладення, інтермедія. Типовість квінтової (домінантової) відповіді. Реальна відповідь, тональна відповідь, її функція, умови її появи, правила написання. Характеристика кодети.

Динамічна тричастинна форма – найбільш розповсюджена будова фуґи: експозиція, середня частина, заключна (репризна) частина. Побудова окремих частин фуґи.

Подвійна та потрійна фуґи. Їх тематичний зміст, співвідношення тем. Сполучення контрастних тем у подвійній (потрійній) фузі – типові випадки використання контрастної (різномелодичної) поліфонії. Два принципи композиції – з сумісною та роздільною експозиціями.

Фуґа як частина масштабного вокально-хорового чи інструментального циклу. Фуґета. Поняття про фуґато.

Тема 8. Цілісний аналіз зразків українського хорового концерту і народно-підголоскової поліфонії.

Підголоскова поліфонія – типова особливість російської, української та білоруської народної вокальної та інструментальної музики. Основна властивість підголоскової поліфонії – одночасне звучання мелодії з її варіантами (підголосками або голосами). Принцип різнофункційності (гомофонності) в поліфонії.

Сфера побутування підголоскової поліфонії, імпровізаційність, багатоваріантність. Поряд із знанням теоретичних закономірностей підголосковості – велике значення слухового досвіду та художнього смаку. Специфіка прояву підголосковості в різноманітних жанрах народної пісні. Особливе положення з цього погляду протяжної ліричної пісні.

Явище гетерофонії. Проміжковий склад, що виникає на перетині монодії та поліфонії, в умовах одночасного інтонування однієї мелодії декількома виконавцями. Це широко розповсюджена форма багатоголосся в народній та сучасній професійній музиці.

Змістовий модуль 3. ЦІЛІСНИЙ АНАЛІЗ ГОМОФОННО-ГАРМОНІЧНОЇ МУЗИКИ. ПРОСТІ ФОРМИ

Тема 9. Принципи розвитку і формотворення. Функції частин в музичній формі.

Форма музичного твору як результат процесу розвитку. Принцип повторності. Форми, що базуються на ньому (куплетна). Його втілення в сонатній формі. Варіаційний принцип і варіаційна форма. Принцип розробкових перетворень і його роль в серединних розділах форми. Принцип тематичного співставлення, контрасту і його використання на різних масштабних рівнях. Похідний контраст.

Принцип репризності (повтор на відстані) та його функція в процесі формотворення.

Визначення частин музичної форми. Експозиційні і серединні частини. Вступ і закінчення. Сполучні розділи. Типи викладення музичного матеріалу, притаманні цим розділам. Послідовність розділів – композиційний план музичного твору, його форма-схема.

Види музичних форм:

1. Форми, побудовані на втіленні одного образу (період, куплетна форма, варіації, fuga).
2. Форми, побудовані на співставленні і розвитку двох і більше тем (складений куплет, дво- і тричастинні форми, рондальні, сонатні).
3. Форми, побудовані на кардинальному відмінному тематизмі, втілення якого можливо тільки у відокремлених глибокими цезурами частинах (циклічні форми).

Тема 10. Засоби музичної виразності. Мелодія, гармонія, лад. Музична тема.

Музична мова, її спорідненість і відмінність від мови словесної. Мелодія та її провідне значення в музиці. Мелодія як цілісне явище, єдність її первинних і вторинних ознак. Типи мелодій. Мелодична лінія та її зв'язок з людською мовою.

Види мелодичного руху. Типи мелодичних вершин. Кульмінація в мелодії. Види кульмінацій та їх роль в музичній формі

Ладова основа мелодії. Лад як важливий засіб музичної виразності. Національна самобутність певних ладів. Вплив діатоніки та хроматики на характер музики

В понятті гармонії як виражального засобу розглядається: функціональність, ладо-гармонічна сторона, фонізм акорду, гармонія як конструктивний фактор.

Загальне поняття музичної теми. Прийоми зміни і розвитку тематичного матеріалу. Функції музичної теми. Види тем.

Тема 11. Музичний синтаксис. Період та його різновиди.

Вихід теми „Музичний синтаксис” на суміжні дисципліни: виконавство, сольфеджіо, гармонія, інструментовка, історія музики. Визначення поняття. Компоненти музичної мови : період, речення, фраза, мотив. Їх визначення. Мелодико-синтаксичні структури: періодичність, співставлення, подрібнення, складання.

Роль теми в процесі формотворення. Період як типова форма викладення музичної теми. Простий період з двох речень. Типові каденції в періоді.

Внутрішнє поділення періоду на фрази і мотиви. Різновиди періоду. їх класифікація. Характеристика періоду з точки зору: замкненості і не замкненості⁴ можливості поділення і неможливості поділення на речення; тонального розвитку (однотональний і модулюючий); повторності і неповторності; квадратності і неквадратності (періоди з розширенням і доповненням). Функції періоду в музичній формі. Період як самостійна форма. Складний період: аналіз типових випадків використання періоду.

Тема 12. Прості форми. Загальна характеристика простих форм. Про обмеженість розвитку теми в рамках періоду. Другий розділ простої форми як ділянка для розвитку теми. Принципи розвитку теми в другому розділі (варіювання, резрбкова видозміна, продовження, співставлення).

Першоджерела простої двочастинної форми. Функції частин у формі. Розвиваючий і контрастний тематизм другої частини. Спорідненість і відмінність частин. Безрепризний і репризний варіанта двочастинної форми. Проста тричастинна форма. Роль симетрії. Середня частина. Види реприз в простій тричастинній формі. Положення кульмінації в тричастинній формі. Вступи і завершення. Етапи історичного розвитку простих форм і типові випадки їх використання. Старовинна двочастинна форма. Старосонатна форма. Використання простих форм в п'єсах дитячого репертуару.

Змістовий модуль 4. ЦІЛІСНИЙ АНАЛІЗ МУЗИЧНИХ ТВОРІВ КЛАСИКО-РОМАНТИЧНОЇ ТРАДЦІЇ

Тема 13. Музичні твори середньої форми. Особливості змісту і побудови. Загальна характеристика складних форм. Головний принцип розвитку в складній формі - одноразове контрастне зіставлення Неконтрастна перша частина. Характер основного контрасту і засоби його втілення. Середина в складній три частинній формі. Різновиди складної форми в залежності від типу середини. Можливі видозміни репризи. Вступи і коди в складній тричастинній формі. З історії форма та галузь використання.

Походження рондо та його основні принципи. Народнописенні першоджерела форми рондо. Типи рондо визначаються за характером розвитку і кількістю частин. Рондо у французьких клавесиністів та віденських класиків. Рондальні форми; три-п'ятичастинна, парне рондо, подвійна тричастинна форма, тричастинна форма з заспівом або приспівом. Особливі форми рондо: з розробкою в другому епізоді, однотемні, післякласичне рондо тощо. Рондо в музиці слов'янських композиторів, епічне рондо.

Тема 14. Варіаційна форма. Строгі і довільні варіації.

Варіаційний розвиток тематизму - така видозміна первісного тематизму, що відноситься до його деталей. Типові риси теми варіацій. Засоби варіювання: мелодико-ритмічні, гармонічні, фактурні Типи варіацій. Глінківський тип варіацій як найбільш близький до куплетної форми. Галузь використання. Варіації на бас. Походження. Використання в музиці як самостійної форми. Джазова імпровізація як особливий тип остинатних варіацій. Побудова і методи розвитку тематизму в строгих і довільних варіаціях. Змістовні можливості. Галузь використання. Подвійні варіації. Побудова варіаційного циклу.

Тема 15. Сонатна форма в її зв'язках з світоглядом класико-романтичної доби. Функції частин в сонатній формі. Загальна характеристика сонатної форми. Історичні першоджерела сонатної форми. Відображення законів діалектики в драматургії сонатної форми. Типовий характер контрасту між розділами сонатної форми.

Функціональна характеристика розділів зрілої сонатної форми. Різновиди вступу. Загальна побудова експозиції. Особливі риси побудови кожної партії в експозиції. Функція, гармонічний план, структурне оформлення кожної партії в сонатній експозиції. Розвиток експозиційних тем в розробці. Мотивний та модифікаційний принципи розвитку. Тематичний зміст та серединний тип викладення. Особливі різновиди розробки. Поява нового тематизму. Епізод замість розробки, Структура і гармонічний план розробки.

Реприза, її змістовне і структурне значення. Репризи з видозмінами: з пропущеними партіями, дзеркальна, з тональними відхиленнями. Кода, її змістовна і структурна функція.

Сонатна форма без розробки. Її виражальні можливості. Галузь використання - вокальна музика, повільні частини сонатно-симфонічного циклу, увертюри, оркестрові мініатюри. Сонатна форма з епізодом замість розробки. Сонатина та її використання в дитячому репертуарі. Перша частина класичного інструментального концерту. Принцип концертування. Подвійна експозиція. Сольна каденція. Історичний огляд сонатної форми в перших частинах, інструментального концерту.

Тема 16. Аналіз музики циклічних вокальних та інструментальних жанрів. Основні принципи циклічного формотворення. Різновиди інструментальних і вокальних циклів. Цикл сюїти старовинних танців. Принцип тотожності і контрасту в старовинній сюїті. Логіка розвитку в циклі. Програмні сюїти. Загальна побудова і характеристика сонатно-симфонічного циклу. Хорові та вокально-симфонічні цикли.

Аналіз вокальної музики. Проблеми взаємодії музики і поетичного тексту. Специфічні форми вокальної музики. Наскрізні вокальні форми. Строфічна форма. Особливості довільних форм в хорових творах. Принципи варіаційності, куплетності, рондальності в довільних формах.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЦІЛІСНОГО АНАЛІЗУ МУЗИЧНИХ ТВОРІВ. АНАЛІЗ СТАРОВИННОЇ МУЗИКИ												
Тема 1. Аналіз музич-	4	2				2						

ного твору як засіб усвідомлення його змісту. Методи аналізу і його типи. Цілісний аналіз музики та його особливості												
Тема 2. Зміст і форма в музиці.	8	2	2			4						
Тема 3. Поняття музичного жанру і стилю. Музична інтонація.	8		4			4						
Тема 4. Музичні склади. Види поліфонії	6		2			4						
<i>Усього за Зм.мод.1</i>	<i>26</i>	<i>4</i>	<i>8</i>			<i>14</i>						
Змістовий модуль 2. ЦІЛІСНИЙ АНАЛІЗ ЗРАЗКІВ ПОЛІФОНІЧНОЇ МУЗИКИ												
Тема 5. Цілісний аналіз поліфонічних композицій строгого стилю	8	2	2			4						
Тема 6. Поліфонія вільного стилю та її специфіка	6		2			4						
Тема 7. Фуга – вершина поліфонічного письма. Зміст і форма фуги	10		6			4						
Тема 8. Цілісний аналіз зразків народно-підголоскової поліфонії. Поліфонія в творчості М.Леонтовича	8		4			4						
<i>Усього за Зм.мод.2</i>	<i>32</i>	<i>2</i>	<i>14</i>			<i>16</i>						
Змістовий модуль 3. ЦІЛІСНИЙ АНАЛІЗ ГОМОФОННО-ГАРМОНІЧНОЇ МУЗИКИ. ПРОСТІ ФОРМИ												
Тема 9. Принципи розвитку і формотворення. Функції частин в музичній формі.	8		4			4						
Тема 10. Засоби музичної виразності. Мелодія, гармонія, ритм. Музична тема.	8		4			4						
Тема 11. Музичний синтаксис. Період та його різновиди.	8		4			4						
Тема 12. Прості форми	6		4			2						
<i>Усього за Зм.мод.3</i>	<i>30</i>		<i>16</i>			<i>14</i>						
Змістовий модуль 4. ЦІЛІСНИЙ АНАЛІЗ МУЗИЧНИХ ТВОРІВ КЛАСИКО-РОМАНТИЧНОЇ ТРАДЦІЇ												
Тема 13. Музичні твори середньої форми	6		2			4						

ми. Особливості змісту і побудови.												
Тема 14. Варіаційна форма. Строгі і довільні варіації.	8		4			4						
Тема 15. Сонатна форма в її зв'язках з світоглядом класико-романтичної доби. Функції частин в сонатній формі.	10	2	4			4						
Тема 16. Аналіз музики циклічних вокальних та інструментальних жанрів.	8	2	2			4						
<i>Усього за Зм.мод.4</i>		<i>4</i>	<i>1232</i>			<i>16</i>						
<i>Усього годин</i>	<i>120</i>	<i>10</i>	<i>50</i>			<i>60</i>						

5.Теми семінарських занять (навчальним планом не передбачені)

6.Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		стац.	заочн.
1	Зміст музики в історико-культурологічному підході	2	
2	Прояв змістовності музики через її жанрове походження	2	
3	Стильові особливості музики різних епох	2	
4	Музичні склади. Види поліфонії	2	
5	Цілісний аналіз поліфонічних композицій строгого стилю	2	
6	Поліфонія в музиці українських композиторів «золотої доби»	2	
7	Побудова фуги як найвищої поліфонічної форми	2	
8	Фуга в інструментальній творчості Й.С.Баха	2	
9	Хорові фуги Й.С.Баха	2	
10	Поліфонія в творчості М.Леонтовича	2	
11	Особливості поліфонічного мислення в українській народній пісні	2	
12	Принципи розвитку і формотворення.	2	
13	Функції частин в музичній формі.	2	
14	Засоби музичної виразності. Ритм як основа музики та її змісту	2	
15	Мелодія і гармонія як чинники формування змісту музики	2	
16	Цілісний аналіз творів у формі періоду	4	
17	Змістове і жанрове начало творів на основі простої двочастинної форми	2	
18	Проста тричастинна форма як складова складних і складених форм	2	
19	Музичні твори середньої форми. Особливості змісту і побудови.	2	
20	Змістове наповнення простих варіацій	2	
21	Вільні варіації як прояв симфонічного мислення	2	
22	Змістове наповнення сонатної форми у віденських класиків	2	
23	Сонатна форма в творчості композиторів-романтиків	2	
24	Аналіз музики циклічних вокальних та інструментальних жанрів.	2	
Усього годин		50	

7. Темы лабораторних занятъ (навчальним планом не передбачені)

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		стац.	заочн.
1	Аналіз музичного твору як засіб усвідомлення його змісту. Методи аналізу і його типи. Цілісний аналіз музики та його особливості	2	
2	Зміст і форма в музиці.	4	
3	Поняття музичного жанру і стилю. Музична інтонація.	4	
4	Музичні склади. Види поліфонії	4	
5	Цілісний аналіз поліфонічних композицій строгого стилю	4	
6	Поліфонія вільного стилю та її специфіка	4	
7	Фуга – вершина поліфонічного письма. Зміст і форма фуги	4	
8	Цілісний аналіз зразків народно-підголоскової поліфонії	4	
9	Принципи розвитку і формотворення. Функції частин в музичній формі.	2	
10	Засоби музичної виразності. Мелодія, гармонія, лад. Музична тема.	2	
11	Музичний синтаксис. Період та його різновиди	2	
12	Прості форми. Старовинна двочастинна форма. Старосонатна форма	4	
13	Куплетна і куплетно-варіаційна форми як типові для пісенних жанрів.	2	
14	Складні форми.	4	
15	Рондальні форми	2	
16	Варіаційна форма. Строгі і довільні варіації	4	
17	Сонатна форма. Функції частин в сонатній формі.	4	
18	Особливі різновиди сонатної форми. Рондо-соната	2	
19	Інші різновиди циклічних форм	2	
	Усього годин	60	

9. Індивідуальні завдання (навчальним планом не передбачені).

10. Методи навчання:

Розповідь, бесіда, обговорення, наочний метод, опитування.

11. Критерії та методи оцінювання

Оцінювання здійснюється за виконання д лабораторних та індивідуальних завдань, тести, конспектування лекцій, виконання СРС.

Поточний контроль на усіх видах аудиторних занятъ реалізується методами усного і письмового опитування, аналізу якості виконання лабораторних завдань, тестування.

Поточний контроль виконання самостійної роботи, в тому числі й індивідуальних завдань, здійснюється за усіма темами

В основу оцінювання знань студента з курсу «Практикум з цілісного аналізу музичних творів» покладені такі якісні характеристики:

- широта й глибина знань в обсязі навчальної програми;
- творче опанування теоретичного змісту курсу;
- обґрунтованість і аргументованість відповідей, точність визначень;

- самостійність і конструктивність мислення.

Метод підсумкового оцінювання: залік.

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ

На підсумковий контроль - залік – відводиться 20 балів.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється за такими рівнями і критеріями:

9. Індивідуальні завдання (цілісний аналіз музичних творів)

1) **Зм. мод.2.** Аналіз побудови фуг Й.С.Баха

Добре темперований клавир. Том I : Фуги до мажор, до мінор, ре мінор, мі-бемоль мінор, соль мінор, ля мажор, сі мажор, сі мінор

Том II : Фуги ре мінор, ре мажор, фа мінор, ля мінор, сі мінор

2) **Зм. мод.3**

Бетховен Л. Сонати для фортепіано: №№1,3,5 – I ч. Головна партія; №8 – II ч., початковий період; №10 – II ч., перша та друга теми. Симфонія №5 : II ч., теми варіацій *Моцарт В.А.* Симфонія №40 соль-мінор, I ч., головна партія. *Шопен Ф.* Прелюдії №6,7, 20. Мазурки №14,47. Вальс №7 до-дієз-мінор.

Сільванський С. Сумна пісня. *Косенко В.* Поема-легенда. *Сокальський В.* Симфонія соль-мінор, 3 ч. *Івасюк В.* Кольорові пташки. Зелена пісенька. *Ревуцький Л.* Симфонія №2, 1ч., побічна партія, 2ч., основна тема. Колискова.

Мендельсон Ф. Пісня без слів №48. *Шопен Ф.* Мазурка №24. *Шуберт Ф.* Екосез, тв. 18. *Бетховен Л.* Сонати №2, 2ч., №3, скерцо, 1-й розділ, №18, 3ч., тріо, №15, 2ч. *Дебюссі К.* Місячне сяйво. *Шуман Р.* Сміливий вершник

Грабовський Л. Жартівливий вальс-шарманка (з циклу «Строкати аркуші»). *Некрасов О.* Півник. *Богданов Ф.* Колискова *Косенко В.* Дощик. *Степаненко М.* Український танець (з «Дитячого альбому»).

Зм. модуль 4. *Бетховен Л.* Сонати для фортепіано: №6, ч.3; №22,ч.3; №14,ч.1; №11,менуєт; №18, менуєт; №1, менуєт; №20, ч.2; №15,ч. 2. *Моцарт В.А.* Симфонія №40 соль-мінор, ч.ІІІ, менуєт. *Шопен Ф.* Прелюдія №15, та.28. Ноктюрни тв. 9 №3; тв. 37, №1; тв.62, №1. *Шуман Р.* Дід Мороз. *Гріг Е.* Танець Анітри (з сюїти „Пер Гюнт”).

Сільванський М. Гумореска. *Штогаренко А.* Кантата-симфонія „Україно моя!”, ч.3 „Партизанська” *Ревуцький Л.* Симфонія №2, ч.2

Тема 10. Рондальні форми

Рамо. Тамбурін. *Дакен.* Зозуля. *Гайдн Й.* Сонати для фортепіано: №7, фінал; №9, фінал; №21, ч.1; ч.2 №2,фінал. *Моцарт В.А.* Сонати для ф-но: №14,ч.2; №9,ч.2; №15,фінал. *Бетховен Л.* Сонати для ф-но: №25, фінал; №8, ч.2; №19, фінал; №24,фінал, №3,ч.2; №2,ч.2.

Фільц Б. Весняне рондо.

Теми 12-13. Сонатна форма. Функції частин в сонатній формі. Особливі різновиди сонатної форми. Рондо-соната

Сонати і сонатини, які студенти виконують в основного музичного інструменту. Прояви сонатної форми в творчості *Гайдна*, *Моцарта*, *Бетховена* Перші частини симфоній, які пропонує програма для слухання школярами

10. Методи навчання:

Розповідь, бесіда, обговорення, наочний метод, опитування.

11. Критерії та методи оцінювання:

Оцінювання здійснюється за контрольних робіт, конспектування лекцій, виконання СРС.

Поточний контроль на усіх видах аудиторних занять реалізується методами усного і письмового опитування, виступів на практичних заняттях, підготовка та демонстрація презентацій, виконання контрольних робіт та самостійної роботи.

Поточний контроль виконання самостійної роботи, в тому числі й індивідуальних завдань, здійснюється за усіма темами.

В основу оцінювання знань студента з курсу «Практикум з цілісного аналізу музичних творів» покладені такі якісні характеристики:

- широта й глибина знань в обсязі навчальної програми;
- творче опанування теоретичного змісту курсу;
- обґрунтованість і аргументованість відповідей, точність визначень;
- самостійність і конструктивність мислення.

Метод підсумкового оцінювання: залік

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність.

На підсумковий (семестровий) контроль - залік – відводиться 20 балів.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється за такими рівнями і критеріями:

Оцінка за шкалами ECTS, стобаловою, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень здобувача
А 90-100 балів ВІДМІННО	<p>Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; комплексом знань та вмінь, який характеризується системністю. Застосування знань здійснюється на основі самостійного цілеутворення, побудови власних програм діяльності.</p> <p>Здобувач проявляє нешаблонність мислення у виборі і використанні елементів комплексу знань, здатний самостійно і творчо використовувати набуті уміння відповідно до варіативних ситуацій навчання.</p> <p>Здобувач спроможний самостійно формулювати узагальнення та висновки, нові задачі, розв'язувати нестандартні задачі, ситуації. Навчально-пізнавальна активність обумовлена пізнавальними інтересами, мотивами саморозвитку і професійного становлення.</p> <p>Здобувач проявляє інтерес до актуальних проблем відповідного освітнього компонента, може під керівництвом викладача вибрати предмет наукового дослідження, проводити самостійну науково-дослідну роботу.</p>	ВІСОКИЙ

<p>В 82-89 балів ДОБРЕ</p>	<p>Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні.</p> <p>Здобувач володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань студент спроможний вибрати необхідній елемент комплексу знань та вмінь.</p> <p>Застосування знань та вмінь здійснюється як у стандартних ситуаціях, так і при незначних варіаціях умов на основі використання загальних рекомендацій. Відбувається перенесення сформованих умінь або їх комплексів на розв'язування незнайомих задач, ситуацій.</p> <p>Навчально-пізнавальна активність стимулюється пізнавальними інтересами, продукт діяльності оцінюється як професійно значущий.</p>	<p>ВИСОКИЙ</p>
<p>С 75-81 балів ДОБРЕ</p>	<p>Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання. Комплекс знань частково-структурований. Знання застосовуються переважно у знайомих ситуаціях.</p> <p>Здобувач усвідомлює особливості навчальних задач, ситуацій тощо. Пошук способів їх розв'язання здійснюється за зразком.</p> <p>Здобувач спроможний аргументувати застосування певної методичної дії у ході розв'язування задач, ситуацій тощо.</p> <p>Навчально-пізнавальна активність стимулюється мотивами професійного становлення і пізнавальними інтересами.</p>	<p>ДОСТАТНИЙ</p>
<p>Д 64-74 балів ЗАДОВІЛЬНО</p>	<p>Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, може проілюструвати власними прикладами відповідь на питання, частково усвідомлює специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо, має знання про способи розв'язування типових задач, ситуацій тощо. Однак процес самостійного розв'язування задач, ситуацій тощо потребує опори на зразок.</p> <p>Навчально-пізнавальна активність здобувача є ситуативно-евристичною. Домінують мотиви обов'язку та особистого успіху. Використання засобів саморозвитку та самопізнання відбувається не усвідомлено.</p>	<p>ЗАДОВІЛЬНИЙ</p>
<p>Е 60-63 балів ЗАДОВІЛЬНО</p>	<p>Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компоненту на середньому рівні. Має уявлення про специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо. Виконання дій при роз'ясненні задач, ситуацій частково усвідомлюється, здійснюється частково правильно.</p>	<p>НИЗЬКИЙ</p>
<p>Fх 35-49 балів НЕЗАДОВІЛЬНО</p>	<p>Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст основних розділів. Виконання окремих дій відбувається не усвідомлено, однак переважно правильно, навчально-пізнавальна активність мотивується ситуативно-прагматичним інтересом.</p>	<p>НЕЗАДОВІЛЬНИЙ</p>

F 0-34 балів НЕПРИЙНЯТО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст окремих розділів. Виконання окремих методичних дій відбувається несвідомо, у більшості неправильно, навчально-пізнавальна активність проявляється лише у ситуаціях зовнішнього примусу.	
----------------------------------	---	--

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота					залік	Сума
Зм.м.1	Зм.м.2	Зм.м.3	Зм.м. 4		ІНДЗС	
10	20	15	20		15	100
					20	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної дисципліни	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисциплін. 2. Аудіозаписи 3. Музичні інструменти

14. Рекомендована література

Основна

1. Аналіз музичних творів : навчальний посібник для мистецьких закладів III рівнів акредитації / Бортнік А.С., Музичук І.В., Пастуханова Н.В., Чайковська О.В. Рівне : РДГУ, 2011. 138с.
2. Молдавін М. Народний підголосковий спів. К.: Музична Україна, 1983.
3. Пяковський І. Поліфонія. Київ: ДМЦНЗК і МУ, 2003.
4. Пяковський І. Поліфонія в українській музиці. К.: НМАУ ім. П.І.Чайковського, 2012.
5. Пяковський І. Поліфонія в хорових концертах Артемія Веделя. Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського. Київ, 2001. Вип. 11. С. 93-105.
6. Пяковський І. Теоретичні ідеї М.Дилецького в галузі поліфонії. Musicae ars et scientia. Книга на честь 70-річчя Н.О.Герасимової-Персидської. Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського. - Київ, 1999. Вип.6. С. 66-77.
7. Скоромний В.П. Аналіз музичних творів : практикум. Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. 78 с.
8. Супрун-Яременко Н. Поліфонія: Посібник для студентів вищих навчальних закладів України. Вінниця: Нова книга, 2014. 512 с.

9. Хіврич Л. Народна пісня як джерело і об'єкт поліфонічного розвитку в хорових обробках М.В.Лисенка. Українське музикознавство. К.: Музична Україна, 1997. Вип. 27. С. 113-119.
10. Шип С.В. Музична форма від звуку до стилю: навчальний посібник. Київ : Заповіт, 1998. 368 с.
11. Якуб'як Я. Аналіз музичних творів (Музичні форми). Тернопіль : СМП «АСТОН», 1999. 208 с.

Додаткова

12. Верещагіна О., Маринчук Т. Засоби музичної виразності та їх роль в процесі формотворення. Вінниця, 2000. 90 с.
13. Герасимова-Персидська Н. Поліфонія М.Д.Леонтовича. Творчість М.Леонтовича. К.: Музична Україна, 1977. С. 99-125.
14. Герасимова-Персидська Н. Хоровий концерт на Україні в XVII-XVIII ст. К.: Музична Україна, 1978.
15. Пясковський І. Поліфонічні прийоми в хоровій творчості М.Березовського. Дослідження. Досвід. Спогади. Збірник наукових і науково-методичних праць колективу КСМШ ім. М.В.Лисенка і НМАУ ім. П.І.Чайковського К., 2000. С. 6-23.
16. Пясковський І. Готичні традиції поліфонічного мислення Олів'є Мессіана. Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського. Київ, 2003. Вип. 24. Кн. 1. С. 182-187.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://nlib.org.ua>
2. <http://vnotke.com>
3. <http://www.opera.com.ua/>
4. http://chtyvo.org.ua/authors/Zbirka/Istoriia_ukrainskoi_muzyky_U_7_t_T_1_Kn_1_Vid_naidavnishykh_chasiv_do_XVIII_stolittia_Narodna_muzyka/
5. <http://ist-ukr-muz.at.ua>
6. <http://elib.nplu.org/object.html?id=331>
7. <http://travel-in-time.org/uk/istoriya-vinahodiv/istoriya-ukrayinskoyi-muziki>